

Opinnäytetyö (AMK)

Esittävä taide | Tanssinopettaja

2023

Venla Lehto

Hip hopin kulttuuri osana hip hop -tanssituntia Suomessa

Opinnäytetyö (AMK) | tiivistelmä

Turun ammattikorkeakoulu

Esittävä taide | Tanssinopettaja

2023 | 34 sivua

Venla Lehto

Hip hopin kulttuuri osana hip hop -tanssituntia Suomessa

Tämä tutkielma käsittelee hip hopin kulttuuria osana hip hop -tanssituntia. Tutkielma on kirjallinen osa Turun Ammattikorkeakoulun tanssinopettajan tutkinnon (AMK) pedagogista opinnäytetyötä. Osana opinnäytetyötä on tehty opetuskokeilu, joka on toteutettu Turussa toimivan tanssikoulun oppilasryhmälle.

Opinnäytetyön tavoitteena on tutkia, miten tietoisuutta hip hopin kulttuurista voidaan sisällyttää hip hop -tanssituntiin. Opinnäytetyöhön sisältyneessä opetuskokeilussa tutkittiin hip hopin kulttuuria oppilasryhmän kanssa erilaisten tanssillisten harjoitteiden ja keskustelujen avulla. Työn pääasialliset lähteet ovat toteutettu opetuskokeilu, sekä aiheeseen liittyvä kirjallisuus.

Opetuskokeilun sisällöt jaettiin kolmeen eri hip hopin kulttuuriin liittyvään aihealueeseen: historia, nykyaika sekä yksilö osana yhteisöä. Aihealueet käsitelivät muun muassa ilmiöitä hip hopin kulttuurissa, tanssiteknillisiä kokonaisuuksia sekä eettisiä kysymyksiä yhteiskunnassa. Kirjalliseen osuuteen liittynyt taustatyö ja opettajan omat kokemukset katutanssin harjoittamisesta määrittivät sisällöt.

Tutkimustyö on osoittanut, että hip hopin kulttuuria on mahdollista käsitellä osana tanssituntia. Hip hop -tanssilajia ympäröivä kulttuuri on tärkeä osa harjoittelua ja edistää lajin kokonaisvaltaista ymmärrystä. Opetuskokeiluun osallistuneet oppilaat kehittyivät käsiteltävien kokonaisuuksien ymmärtämisessä sekä soveltavien tehtävien toteuttamisessa.

Asiasanat: hip hop, kulttuuri, tietoisuus, tanssitunti

Bachelor's Thesis | Abstract

Turku University of Applied Sciences

Performing Arts | Department of Dance

2023 | 34

Venla Lehto

Hip hop culture as a part of a hip hop dance class in Finland

This thesis studies hip hop culture as a part of a hip hop dance class in Finland. The thesis is a written part of the Dance Teacher / Bachelor of Dance Degree at the Turku University of Applied Sciences. As a part of the thesis, there has been a pedagogical project, which has been executed with a student group in a dance school in Turku.

The aim of the thesis is to find ways to incorporate the consciousness of hip hop culture in a dance class. In the pedagogical project included in the thesis hip hop culture was studied in the student group through different exercises and discussions. The executed pedagogical project and literature related to the topic are the main sources of the thesis.

The contents of the pedagogical project were divided into three different areas related to hip hop culture: history, modern times, and an individual as a part of a society. The areas in the teaching experiment covered phenomena such as hip hop culture, dance technical entities and ethical questions in society. The contents were determined by the research related to the written part of the thesis and the teacher's own experience regarding practicing street dance.

The research has indicated that it is possible to cover hip hop culture as a part of a dance class. The culture surrounding hip hop dance is an important part of practice and it enhances the comprehensive understanding of the dance. The students who took part in the pedagogical project improved in understanding the entities covered and the execution of applied tasks.

Keywords: hip hop, culture, consciousness, dance

Sisältö

Sanasto	5
1 Johdanto	6
2 Hip hop	7
2.1 Hip hopin alkuperä	7
2.2 Hiphop kulttuurina	8
2.3 Katutanssi Suomessa	9
3 Kulttuuri osana tanssituntia	12
3.1 Lähtökohdat opetuskokeiluun	12
3.2 Tavoitteet	12
3.3 Tuntirakenne ja sisällöt	14
4 Hip hop & culture -opetuskokonaisuus	17
4.1 Historia	17
4.2 Nykyaika	21
4.3 Yksilö osana yhteisöä	23
4.4 Workshop	25
5 Havainnot	27
5.1 Tavoitteiden toteutuminen	27
5.2 Tieto kulttuurista yhdistettynä tanssituntiin	28
5.3 Kehittyminen opettajana	30
6 Lopuksi	32
Lähteet	34

Sanasto

battle sosiaalinen tapahtuma, jossa tanssijat ottavat mittaa toisistaan tanssimalla vuorotellen

black culture afroamerikkalaisten luoma valtavirtakulttuuri

bounce musiikin rytmiä seuraava liike, jossa polven koukistuvat jalkojen pysyessä pääasiassa maassa

breakdance fyysinen ja akrobaattinen tanssilaji, jossa jokin tai jotkin osat kehosta koskevat maahan

breikkaus breakdance -tanssilajin harjoittaminen

chyper freestyleen pohjautuva tapahtuma, jossa tanssijat tanssivat ringissä, yhden tanssiessa vuorollaan ringin keskellä

DJ henkilö, joka soittaa nauhoitettua musiikkia yleisölle

freestyle spontaania ja hetkessä toteutettua liikettä keholla

graffiti spraymaalilla tehtyjä sanoja ja kuvia julkisilla paikoilla

isolaatio yhden kehonosan liikuttaminen samalla, kun muu keho pysyy paikallaan

MC lyhenne termistä *master of ceremonies*, toinen nimitys rap-artistille

party steps hip hopin kulttuurissa ja yhteisöissä kehittyneet tanssiliikkeet

polyrytmiikka kahden tai useamman rytmin kuuluminen samaan aikaan

rock hip hopissa ja muissa katutanssilajeissa käytetty liike, jossa ylävartalo liikkuu taittuen edestakaisin

räppääminen laulun sijaan puhetta sisältävän musiikkityylin esittämistä

1 Johdanto

Opinnäytetyöni aihe on hip hopin kulttuurin sisällyttäminen hip hop -tanssituntiin. Tutkin työssäni, miten hip hop -tanssin opettajana sisällytän tanssituntiin ymmärrystä tanssilajia ympäröivästä kulttuurista. Opinnäytetyö koostuu prosessin aikana toteutetusta opetuskokeilusta sekä kirjallisesta osuudesta. Pääasiallisina lähteinä ovat opetuskokeilu sekä aiheeseen liittyvät kirja-, verkkosivu- ja artikkelilähteet.

Minulla on useiden vuosien kokemus hip hopin tanssimisesta ja olen viime vuosien aikana myös opettanut kyseistä lajia. Hip hopin tanssiminen ja sitä ympäröivän yhteisön jäsenenä toimiminen Suomessa on herättänyt mielenkiintoni lajin alkuperää ja kulttuuria kohtaan. Tanssipedagogisten opintojeni myötä mielenkiintoni alkuperään ja kulttuuriin on yhdistynyt lajin opettamiseen.

Ymmärrys siitä, kuinka tärkeää opettajana on olla tietoinen opettamansa tanssilajin alkuperästä ja kulttuurista on määrittänyt opinnäytetyöni aiheen. Hip hopin kulttuurin hip hop -tanssituntiin yhdistämisestä on muotoutunut tutkimuskysymyksekseni, sillä haluan katutanssin opettajana toimia vastuullisesti hip hop -tanssilajia ja sitä ympäröivää kulttuuria kohtaan.

Esittelen opinnäytetyössäni ensin hip hoppia sen historian, kulttuurin ja näistä kehittyneen tanssilajin kautta. Avaan myös katutanssilajeihin ja yleiseen tanssikasvatukseen liittyvää tietoa ja ajatuksia, jotka ovat olleet keskeisessä osassa opinnäytetyön prosessissani. Kolmannessa luvussa esittelen opinnäytetyöhöni kuuluvan opetuskokeilun ja sen etenemisen lähtökohdista toteutukseen. Tämän jälkeen jaan opetuskokeilusta jääneitä ajatuksia ja huomioita sekä reflektoin omaa työskentelyäni pedagogina. Lopuksi pohdin opinnäytetyöprosessin kokonaisuutta ja asioita, joita olen tämän aikana oppinut niin itsestäni opettajana, kuin käsittelemistäni aiheista.

2 Hip hop

2.1 Hip hopin alkuperä

Hip hop voi terminä tarkoittaa esimerkiksi musiikkia, kulttuuria tai tanssilajia. Kun hip hopin alkuperä liitetään tanssituntiin, on tärkeää keskittyä tanssilajin lisäksi myös muihin termiä ympäröiviin aiheisiin. Vaikka keskipisteessä on tanssi, siihen vaikuttavat ilmiöt ja tapahtumat ovat tärkeässä roolissa tanssilajin kokonaisvaltaisessa ymmärtämisessä.

Hip hopin alkuperää voidaan jäljittää Yhdysvaltojen orjuuteen sekä afrikkalaisen liiketavan ja Yhdysvaltojen valkoisen yhteisön kohtaamiseen. Sosiaaliset tanssit, jazztanssi ja musta kulttuuri ovat hip hoppia ympäröiviä ja sen alkuperään liittyviä aiheita. Itse hip hopin historia ja sen synty on kuitenkin tapahtunut orjuuden ja siirtolaisaikakauden jälkeen. Alkuperä ja hip hopin syntyyn johtaneet ilmiöt ja tapahtumat ovat silti edelleen iso osa sitä, mitä hip hop ja sitä ympäröivä kulttuuri on.

Sisällytettäessä tietoa tanssilajin kulttuurista tanssitunnille, on hahmotettava, mitkä asiat ovat keskeisimpiä tunnin sisällön kannalta. Opetuskokeilussani tärkeimmäksi lähtöpisteeksi nousee New Yorkin Bronx vuoden 1973 lopulla. Täällä pidetyssä tilaisuudessa hip hopin keksijäksi nimitetty DJ Kool Herc soitti tekniikalla nimeltä Merry-Go-Round. Tässä tekniikassa Hercilla oli kaksi kappaletta samaa albumia, joista toisen levyn tämä asetti alkamaan kappaleen breikin alusta ja toisen levyn breikin loppuun. Tällä tavalla instrumentaaliosiosta saatiin kokopitkä kappale toistamalla lyhyttä osuutta monta kertaa peräkkäin. (Chang 2005.)

DJ Kool Hercin soittaessa kappaleiden instrumentaalisia breikkejä, bileissä olleet tanssijat tanssivat ringissä ja siirtyivät yksitellen ringin keskelle ottamaan mittaa toisistaan ja esittelemään omia taitojaan (Bolton 2020). Tämän ilmiön myötä syntyi breakdance: nimensä mukaisesti laji, jossa tanssittiin musiikin breikkeihin.

Breakdancea pidettiin ja pidetään edelleen tämän hip hop -musiikin rakenteeseen pohjautumisen myötä kaiken katutanssin pohjana (Bolton 2020).

Hip hop, kuten muutkin katutanssilajit ovat pääasiassa yhteisöllisiä. Hip hopin kehitys yhteisöissä on vaikuttanut siihen, miten tanssiliikkeet määritellään. Sosiaaliset tai toiselta nimeltään ”biletanssit” (party steps), eivät hakeneet tanssijoiden välille kilpailullisuutta tai oman urheilullisuuden esille tuomista samalla tavalla kuin breakdancessa. Myös New Yorkissa 1960- ja 70-luvun vaihteessa alkaneen breakdancen motiivien sijasta sosiaaliset tanssit olivat tapa jakaa yhteisiä tanssiliikkeitä. Tämä kasvatti tanssijoissa yhteisöllisyyden tunnetta, jonka seurauksena tanssit levisivätkin nopeasti eri yhteisöiltä toisille (Bolton 2020.)

Yhtenä suurena osana hip hoppia sekä muita katutanssilajeja on freestyle. Oxford Advanced American Dictionary määrittelee sanan freestyle seuraavasti: *to rap, play music, dance, etc. by inventing it as you do it rather than planning it in advance or following fixed patterns* (2023). Kuten puhuttaessa improvisatorisesta työskentelystä esimerkiksi nykytanssissa, myös katutanssien freestylella kyse on hetkellisestä liikkeen luomisesta ilman aikaisempaa suunnittelua. Koska hip hopin alkuperä ja historia ovat Yhdysvalloista, on sana freestyle säilynyt englanninkielisenä.

Kun tarkastelen opinnäytetyöni kirjallisessa osiossa hip hop -tanssia, viittaan juuri sosiaaliin tansseihin sekä freestyleen. Vaikka katutanssien alkuperä nojaa breakdanceen, vuosikymmenien kuluessa hip hop on muotoutunut erilliseksi tanssilajiksi, jonka pohjalla ovat freestyle ja siitä kehittyneet sosiaaliset tanssit.

2.2 Hiphop kulttuurina

Hip hopin kulttuuri on tanssilajin ympärillä oleva yhteisö ja sen luoma henkinen ja konkreettinen kokonaisuus. Kuten Jackie Stephens artikkelissaan *Inside The World Of Hip Hop: A Cultural Phenomenon* tiivistää: Hip hop on kulttuurillista tietoisuutta, itsetietoisuutta ja rohkeutta olla oma itsensä (n.d.). Stephensin

kuvaileman henkisen kokonaisuuden rinnalla hip hopin kulttuuriin sisältyy konkreettisia kokonaisuuksia, jotka muodostuvat yhteisöjen toiminnasta.

Yhtenä konkreettisena näkökulmana hip hopin määrittelystä pidetään kokonaisuutta, jonka muodostavat neljä asiaa: breakdance, graffiti, DJ:t ja MC:t. Kuten niin kutsuttu ”hip hopin luoja” DJ Kool Herc mainitsee, hip hop on näiden neljän asian lisäksi myös paljon muuta. Kulttuurin muodostavat yhteisöjen tapa puhua, kävellä, pukeutua ja kommunikoida. Toinen legendaarinen DJ Afrika Bambaata liittää määritelmään myös viidennen asian, tietoisuuden (Westinen 2014, 30).

Hip hopin kulttuuri on mustaa kulttuuria. Hip hopin olemassaolo on sidottu 1970-luvun yhdysvaltalaisen mustiin- ja latinoyhteisöihin ja heidän kohtaamiinsa yhteiskunnallisiin epäkohtiin (Ekpo 2022). Tänä päivänäkin tummaihoisen kulttuurin ympärillä velloo tietty stigma: puhetyyliä, musiikkia tai taidetta saatetaan pitää radikaalina tai sopimattomana. Silti toiseen etnisyyteen kuuluva voi hyödyntää mustaa kulttuuria tai toimia tavalla, jonka ei ymmärrä linkittyvän mustiin. Hyödynnettäessä toisen ihmisryhmän kulttuuria, onkin oltava tietoinen toiminnastaan ja säilyttää arvostus kulttuurin alkuperää ja siihen kuuluvia yhteisöjä kohtaan.

Viimeisien vuosikymmenten saatossa hip hop on kulttuurina levinnyt Afrikan ja Yhdysvaltojen alkujuuriltaan Euroopan ja muun maailman valtavirtakulttuuriin. Myös Suomessa sana hip hop on viime vuosikymmenten aikana saatettu uuteen valoon. Nuoret samaistuvat räppäreiden sanoituksiin, ihannoivat urbaania katukulttuuria ja opettelevat musiikkivideoiden koreografioita ja viraaleja tanssiliikkeitä. Samalla monien tanssikoulujen opetussuunnitelmiin on lisätty tunteja nimellä hip hop.

2.3 Katutanssi Suomessa

Ensimmäisen kosketuksen hip hop -kulttuurin elementteihin Suomi sai elokuussa 1984, jolloin Stan Lathanin ohjaama elokuva *Beat Street* saapui Helsingin

elokuvateattereihin elokuussa 1984. Elokuva kertoi New Yorkin alakulttuurisista yhteisöistä ja sisälsi hip hopin neljä elementtiä: DJ-toimintaa, rap-musiikkia ja räppäystä, breikkausta (breakdance) ja graffitimaalausta. Tätä tapahtumaa voidaan pitää suomalaisen hip hop -kulttuurin konkreettisena lähtölaukauksena (Sykäri 2019, 7–8.)

Pian tämän jälkeen hip hop -kulttuuri levisi Suomessa 1990-luvulla niin kaduille kuin myös tanssikouluihin, sekä osaksi uutta nuorisokulttuuria. Graffiti lisäsi näkyvyyttään katukuvassa ja breakdancea harjoiteltiin joko itsenäisesti, tai tanssikoulujen tarjoamilla tunneilla. Tämän seurauksena hip hop -kulttuurin jonkin taiteellisen osa-alueen omaksuneet nuoret tai aikuiset ovat voineet jatkaa ja opettaa kulttuurin perinnettä aina uusille sukupolville (Sykäri 2019, 23.)

Hip hopin kulttuuri Suomessa, kuten muuallakin maailmassa, on jatkuvassa muutoksessa. Kehitykseen vaikuttavat muun muassa tanssikoulujen tarjonta, valtavirtakulttuurin ihanteet ja kaupallistuminen, sekä mahdollisuudet päästä osaksi vaikutusvaltaisia yhteisöjä. Hip hopin tanssijoita on Suomessa monenlaisia. Osa voi ottaa osaa kulttuuriin osallistumalla tanssikoulun viikkotunnille ja osa olla tanssituntien lisäksi tai sijasta intohimoisia esimerkiksi itsenäisestä harjoittelusta, yhteisöistä ja tapahtumista.

Opetuskokeilussani käydyssä keskustelussa nousi esiin monipuolisesti eri yksilöiden ajatuksia katutanssista Suomessa. Moni pienemmältä paikkakunnalta kotoisin oleva tanssija kertoi osallistuneensa opetukseen, jonka taso on ollut vaihtelevaa liittyen opettajan tietoon ja taitoon hip hopista. Syynä tähän on ollut vähäiset resurssit, jotka ovat johtaneet puutteeseen koulutetuista tanssinopettajista. Kysyttäessä moni myös koki, ettei ollut kuullut opettajiltaan hip hopin kulttuurista tai historiasta tanssituntien yhteydessä.

Kuten opetuskokeilun oppilaat, olen myös itse törmännyt vaihtelevasti tilanteisiin, joissa olen kokenut oppilaana kaipaavani opettajalta esimerkiksi jonkinlaista sanallista näyttöä siitä, että tämä on tietoinen opettavansa lajin alkuperästä ja kehityksestä. Suomessa toimivana tanssinopettajana haluan pyrkiä välttämään

tämän ilmiön ylläpitämistä niin hip hopin, kuin myös muidenkin tanssilajien opettamisessa.

3 Kulttuuri osana tanssituntia

3.1 Lähtökohdat opetuskokeiluun

Pedagogisen opinnäytetyöni opetuskokeilu toteutettiin Turussa toimivassa tanssikoulussa. Kurssimuodossa pidetyn opetuskokonaisuuden ryhmään kuului 10 oppilasta, jotka olivat iältään 16–25-vuotiaita. Ryhmä koostui muun muassa katutanssin koulutusryhmäläisistä, koulun opettajista, sekä muista koulun oppilaista tai kurssista kiinnostuneista. Lähtötason halusin pidettävän avoimena, jotta kuka tahansa alkeistasosta ammattilaisiin voisi osallistua. Opetusjakso sijoittui syksylle 2022, lokakuun lopusta joulukuun puoleen väliin. Tapasin ryhmää säännöllisesti tunnin ajan kerran viikossa, jonka lisäksi pidimme yhden kaksi tuntia kestävästä tapaamisesta.

Opetusjakson tarkoituksena oli tutkia tutkimuskysymystäni siitä, miten hip hopin kulttuuria voisi sisällyttää lajin tanssituntiin. Tunneilla tehtävät sisällöt ja reflektiot antoivat kirjalliseen opinnäytetyöhöni materiaalia, jonka avulla pystyin syventymään tutkimuskysymykseeni konkreettisen kokemuksen avulla. Olin ennen opetuskokeilun alkamista työstänyt tekstiä ja tehnyt taustatyötä kirjalliseen opinnäytetyöhöni, jonka pohjalta pystyin kokoamaan opinnäytetyöni kokonaisuutta parhaiten palvelevaa opetussisältöä.

3.2 Tavoitteet

Toimivan tanssitunnin saavuttamiseksi perusteellinen tavoitteiden laatiminen tuntisuunnittelussa on tärkeää. Tuntisuunnittelua opetustyössä tutkinut Nikki Ashcraft esittelee teoksessaan *Lesson Planning* yhtenä tuntisuunnittelun metodina termin backwards design. Kyseisessä työtavassa opettaja aloittaa tunnistamalla halutun lopputuloksen, minkä jälkeen tämä suunnittelee metodit ja aktiviteetit, joiden avulla kohderyhmä saavuttaa tämän valmiiksi määritellyn lopputuloksen (Ashcraft 2014, 4–5.)

Olen opinnäytetyöni taustatyössä ennen opetuskokeilun alkua laatinut tutkimuskysymyksen, joka määrittelee halutun lopputuloksen: tanssituntiin liitetään tietoa hip hopin kulttuurista. Haluttu lopputulos on antanut suunnan sille, miten tavoitteiden luomisessa ja muussa tuntisuunnittelussa edetään. Tämä tavoiteorientoitunut toimintatapa noudattaa backwards designia, jossa tavoitteet ovat ne, jotka määräävät toiminnan.

Laatimani tutkimuskysymys toimi samaan aikaan keskeisimpänä tavoitteena opetuskokeilulleni. Käytännössä tähtäsin siihen, että oppilaat saisivat kattavan näkemyksen siitä, miksi katutanssilajit ja hip hop ovat olemassa, miltä ihmisryhmiltä ja kulttuureilta ne ovat peräisin, ja miten voimme tanssituntikontekstissa harjoittaa lajia unohtamatta sen alkuperää. Tämä tavoite sisälsi kohderyhmänä niin oppilaat, opetusjakson kuin minut itseni opettajana. Oppilaat tulisivat työskentelemään tavoitteen kanssa henkilökohtaisesti ja osana ryhmää suunnittelemani tunneillani, joiden avulla voisin itse löytää keinoja käsitellä aiheitani opettajan roolissa.

Muita oppilaille suunnattuja tavoitteita olivat itsereflektion sekä itsenäisen pohtimisen ja ajatusten kehittäminen. Koska ryhmäläiset olivat iältään tarpeeksi kypsiä käsittelemään opetuskokeiluni aiheita syvemmin, halusin, että passiivisen kuuntelemisen ja informaation vastaanottamisen lisäksi oppilaat käsitelisivät aktiivisesti aiheita omista näkökulmistaan ja kokemuksistaan. Tanssiteknillisenä tavoitteena oppilaille oli freestyleen ja omaan liikemateriaaliin tutustuminen, joka kehittäisi kehollista ymmärrystä hip hopin tanssilajia kohtaan.

Tanssista ja yhdessä tekemisestä nauttiminen olivat tavoitteita opetusjaksolle, joilla toivoin ylläpitäväni erityisesti sosiaalista puolta hip hop -tanssin harjoittamisessa. Tavoitteena oli myös se, että oppimisympäristö olisi turvallinen ja suotuisa niin oppilaille kuin opettajalle. Näiden tavoitteiden avulla pyrin luomaan opetusjaksosta kokonaisuuden, jossa jokaisella olisi mahdollisuus keskittyä opetuskokeiluni aiheisiin rauhassa, ilman häiriötekijöitä.

Halusin opettajana löytää konkreettisia keinoja ja metodeja opetukseeni, jotka mahdollistaisivat oppilaille ja opetusjaksolle asettamien tavoitteiden

toteutumisen. Lisäksi palautteen hyödyntäminen ja jatkuva itsereflektio olivat tavoitteita, joita loin itselleni opetusjaksolle. Pysin opetuskokeilussani myös syventämään ymmärrystäni katutanssilajien opettajan vastuusta ja lajia koskevasta tietoisuudesta kulttuuriin liittyen.

3.3 Tuntirakenne ja sisällöt

Tavoitteiden laatimisen jälkeen siirryin pohtimaan, mitkä tuntisisällöt johdattaisivat tavoitteiden täyttymiseen. Tämä noudatti jälleen Ashcraftin esittelemää backward designia, jossa tavoitteet määrsivät toiminnan. Jatkoisin sisällöissä ajatusmallia siitä, kuinka harjoitteet palvelisivat oppilaita henkilökohtaisesti ja antaisivat näille kosketuspintaa esittelemääni aiheeseen. Halusin oppilaiden pysyvän motivoituneina ja aktiivisina, jolloin voisin itse opettajana syventyä tuntien havainnointiin ja tapahtumien analysointiin ohjaamisen ja pedagogisen työskentelyn ohella.

Tuntisisältöjä laatiessani halutun lopputuloksen tavoittelun lisäksi reflektoin omia kokemuksiani katutanssin harjoittamisesta ja suhteestani hip hop -kulttuuriin. Omat kokemukseni katutanssista ja sen harjoittelemisesta yhdistettynä ammatillisista opinnoista kerryttämiini taitoihin vahvistivat tiettyä ajatusta siitä, mitä hip hop -tanssitunteihin sisältyy. Tarkasteltuani tavoitteitani sekä omia kokemuksiani, kulttuuritietoisuuden lisäksi opetuskokeiluni tärkeimmiksi sisällöllisiksi elementeiksi nousivat musiikki, tekninen osaaminen ja sosiaalisuus.

Hip hop -musiikille ominaisia piirteitä ovat toisto, aksenttien ja taukojen matemaattinen asettelu ja polyrytmiikka (Waller 2016, 27). Nämä luovat myös hip hop -tanssiin pohjan tasaisen rytmin ylläpitämisestä. Rytmin ylläpitämisen mahdollistaa esimerkiksi bounce. Hip hopin musiikki ja rytmiikka mahdollistavat hip hopin tanssilajille ominaisen liikekielen. Musiikin kuuntelua voidaan harjoitella tanssitunnilla esimerkiksi käyttämällä kappaleita eri aikakausilta tai analysoimalla musiikin rytmiikkaa ja rakennetta.

Kuten musiikissa, myös hip hop -tanssissa teknisen pohjan ja ominaisen liikekielen löydyttyä on mahdollista rakentaa monimutkaisempia kokonaisuuksia,

kuten esimerkiksi kehon isolaatioita, askelkuvioita tai party steppejä. Näitä tanssiteknillisiä kokonaisuuksia voidaan opetella aluksi opettajan esimerkistä, mutta erityisesti katutanssilajeissa on tärkeää siirtyä mahdollisimman nopeasti kontekstuaaliseen oppimiseen, jossa oppilas voi esimerkiksi freestylen kautta löytää omia havaintoja ja reflektioita sekä kehittää omaa tyyliään.

Hip hop on sosiaalista ja sosiaalisuuden tulisi olla läsnä jokaisella tanssitunnilla. Koska hip hop on liitetty vahvasti yhteisöihin, keskiössä on vuorovaikutus ihmisten välillä. Kun käsitellään hip hoppia, yhteisöllisyys on tärkeysjärjestyksessä ensimmäisenä (Banks 2015, 250). Ehdotettuna harjoitteena on check-in, jossa jokainen oppilas saa tietyn ajan kuluessa kertoa jotakin: lyhyen tarinan päivästä, yhden lauseen tai vain yhden sanan. Tällä varmistetaan jokaisen oppilaan huomioon ottaminen ja kuulluksi tuleminen (Banks 2015, 250). Kun tanssikoulussa järjestettävällä tanssitunnilla pyritään ylläpitämään yhteyttä tanssilajin kulttuuriin ja alkuperään, sosiaalinen konteksti on tärkeää. Tämän mahdollistamiseksi voidaan esitellä esimerkiksi chypher pari- tai ryhmätehtävien avulla, jonka kautta oppilaille esitellään tanssin harjoittelua hip hopin alkuperäisen harjoittamistavan kautta, ”perinteisen” tanssitekniikkaharjoittelun ohella.

Musiikki, tekninen osaaminen ja sosiaalisuus liitettiin osaksi jokaista opetuskokeilun tuntia. Tuntien harjoitteet pystyttiin liittämään vähintään yhteen, usein kaikkiin näihin kolmeen elementtiin. Tuntien harjoitteet koostuivat muun muassa videoiden katselusta ja havainnoinnista, opettajan lyhyistä suullisista aihealueiden esittelystä, ryhmäkeskusteluista, liikeharjoituksista, freestylesta, sekä erilaisista yksilö- sekä ryhmätehtävistä.

Selvitettyäni ja määriteltyäni opetuskokonaisuuden tavoitteet ja sisällöt, pohdin, miten saisin tehokkaasti sisällytettyä haluamani aiheet opetustunneilleni. Backwards designia hyödynnettäessä keskeisintä sisältöjen asettelussa tuntirakenteeseen oli, että rakenne muodostuisi laadittujen tavoitteiden ja halutun lopputuloksen ympärille. Kun haluttu lopputulos oli hip hopin kulttuuritietoisuuden lisääminen hip hop -tanssitunnille, käytännössä tietoa kulttuurista oli yhdistettävä tanssituntien pääasialliseen tavoitteeseen: tanssilajin harjoitteluun. Vaikka

tanssitunnille haluttiin tuoda lisää tietoutta hip hopin kulttuurista, se ei silti voinut viedä liikaa aikaa pois itse tanssin harjoittelusta. Tavoitteena oli yhdistää kulttuuri osaksi tanssituntia, ei luoda kokonaan uutta konseptia.

Päädyin sisältöjen ja tavoitteiden pohjalta jakamaan opetuskokonaisuuden tunnit lopulta karkeasti kolmeen eri kokonaisuuteen: kolmen ensimmäisen kerran aiheena oli historia, kahden seuraavan nykyaika ja kahden viimeisen yksilö osana yhteisöä. Lisäksi yhdellä pidennetyllä tunnilla pidin kahden tunnin tiiviskurssimaisen kokonaisuuden, johon pyrin sisällyttämään jokaisesta aihealueesta pienen osan opetuksessani. Nämä kokonaisuudet toimivat laajempina aihealueina, joiden sisällä käsiteltiin eri teemoja ja elementtejä liittyen hip hop -tanssin harjoitteluun sekä hip hop -kulttuurin käsittelemiseen.

Historia, nykyaika sekä yksilö osana yhteisöä -kokonaisuuksien tanssituntien rakenteissa reflektoin jälleen aiempia kokemuksiani. Ammatilliset tanssinopettajaopintoni yhdistettynä omaan kokemukseeni tanssin harjoittelumisesta loivat valmiiksi jonkinlaisen mielikuvan siitä, miten katutanssitunti etenee ja mitä siihen sisältyy. Esimerkiksi lastentanssin tai nykytanssin opettamisen opinnot muistuttivat kronologisesta ja asteittain etenevästä tunnista, johon kuuluu muun muassa virittäytyminen, lämmittely, tekniikka, tuntitanssi, kehonhuolto ja jäähdyttely. Aiempien oppilasnäkökulmasta muodostuneiden kokemusteni perusteella katutanssitunteihin saattoi kuulua dominoivampana osa-alueena esimerkiksi koreografian opettelu ilman monta harjoitetta sisältävää tuntirakennetta.

Osa opetuskokeilun tanssituntien tuntirakenteista mukaili opettamisen opinnoistani tuttua kaavaa, jossa edettiin kronologisesti sisällyttäen tuntiin monta eri harjoitetta. Osa tunneista rakentui taas oman oppilasnäkökulman kokemusteni tai opetuskokeiluni aihetta palvelevan rakenteen pohjalta, jossa tunnin eteneminen voitiin jättää avoimemmaksi tai keskittyä syvemmin pienempään määrään harjoitteita. Kerron tästä tarkemmat esimerkit luvussa 4.

4 Hip hop & culture -opetuskokonaisuus

4.1 Historia

Opetuskokeilun historiaosuudessa käsitelimme esille nostamiani tärkeimpiä aiheita ja kokonaisuuksia liittyen hip hopin historiaan pääasiassa tanssin osalta, mutta luonnollisesti viittauksia esimerkiksi musiikkiin ja kulttuuriin tuli myös esiin: kietoutuvathan ne vahvasti toistensa ympärille. Halusin haastaa itseäni opettajana siihen, etteivät tanssilliset harjoitteet ja historian käsittely olisi kaksi erillistä kokonaisuutta tunnin kulussa, vaan niiden molempien käsittely voisi tapahtua rinnakkain.

Opetuskokonaisuuden historiaosuus aloitettiin tutustumalla hip hopin musiikkiin. Kuten aiemmin totesin, hip hop -musiikilla ja sen synnyllä oli suuri vaikutus hip hop -tanssiin. Tämän takia luonnollisena aloituksena opetuskokonaisuudelle oli musiikin syntymisen läpikäyminen, sen rakenteen tutkiminen ja liikkeellinen kokeilu suhteessa musiikkiin.

Hip hopin alkuperä esiteltiin yhdistämällä lyhyt suullinen alustukseni siitä, missä ja miten hip hop -musiikki on syntynyt sekä havainnollistavan videon katsominen. Suullisessa alustuksessa kerroin lyhyesti hip hopin Bronxin alkuperästä, DJ Kool Hercistä, sekä Merry-Go-Round-tekniikasta. Havainnollistavalla videolla nähtiin Yhdysvaltalainen DJ esittelemässä Merry-Go-Round-tekniikkaa soittamalla levyjä kyseisellä tekniikalla. Oppilaiden saatua auditiivinen ja visuaalinen kokemus hip hopin alkuperään liittyvästä soittotekniikasta, siirryimme virittäytymään aiheeseen kehollisesti.

Virittelyharjoitteessa annoin tehtäväksi kuunnella musiikkia ja liikuttaa kehoa tavalla, jonka itse koki luonnolliseksi musiikin tahtiin. Musiikkina harjoitteessa toimi Mr. Greenin ja DJ Kool Hercin kappale *No Disrespect*. Tutkimme harjoituksessa hip hop -musiikin rytmikkaa ja ominaisuuksia, joten liike sai olla täysin vapaata riippumatta tanssilajista. Pyydettyäni reflektioita oppilailta harjoituksen jälkeen, pääsimme keskustelun kautta käsittelemään hip hopille

ominaisia rytmityksiä, joissa iskut painottuvat kaksijakoisesti musiikkiin laskettaessa laskuille 2 ja 4. Harjoituksen avulla pystyimme siirtymään tunnin aiheeseen juuri oppilaiden oman tekemisen ja reflektioiden kautta sen sijaan, että olisin suoraan luennoinut asiasta.

Kuten luvussa 2.1 aiemmin mainitsin, ensimmäisenä hip hopin kulttuuriin liittyvänä konkreettisena asiana ollaan voitu pitää musiikkia. Kun hip hopin musiikkia tarkasteltiin liikkeellisten harjoitteiden avulla, oli harjoitusten jälkeisissä reflektiokeskusteluissa oivallinen hetki kertoa samalla lyhyesti hip hopin alkuperästä ja siitä, miten vahvasti musiikki linkittyi tanssilajin ja kulttuurin syntyyn.

Keskustelimme jokaisella tunnilla jostakin aiheeseen liittyvästä asiasta antamieni kysymysten avulla. Kysymysten pohjalta aloitetut keskustelut pyrkivät luomaan aiheiden käsittelyn lisäksi oppilaiden välille sosiaalisuutta ja yhteisöllisyyttä. Kuten aiemmin luvussa 2.2 mainitsin, hip hop -kulttuuri on niin konkreettista, kuin myös henkistä. Vaikka fyysiseen toimintaan perustuvalla tanssitunnilla konkretia on pääosassa, opetuskokeilun aikana pyrittiin ylläpitämään myös ymmärrystä kulttuurin henkisestä osa-alueesta, jonka luovat muun muassa ihmiset ja heidän väliset suhteensa.

Yksi kysymyksistä oli esimerkiksi se, miten oppilas kokee hip hopin vaikuttavan omaan elämäänsä. Monelle oppilaista tulikin ensimmäisenä mieleen musiikki ja sitä ympäröivä kulttuuri. Myös vaatetus ja elämäkatsomus olivat aiheita, jotka nousivat esiin. Esimerkiksi räppäreiden kuvilla varustetut paidat ja tietynlainen rento suhtautuminen elämään koettiin olevan asioita, joihin hip hop oli vaikuttanut omassa elämässä. Tämä keskustelu oli hyvä hetki opettajana tarttua aiheeseen siitä, miten laaja hip hop -kulttuuri on ja miten se koskettaa meitä myös tanssituntien ulkopuolella.

Toisena aiheena historiaosuudessa tarkastelimme sosiaalisia tansseja ja tarkemmin party steppejä. Eteneminen musiikista sen seurauksena luotuihin yhteisöllisiin tanssiliikkeisiin tuntui luonnolliselta. Liikkeitä ja erityisesti hip hopin historian alkupäähän, 80–90-luvulle sijoittuvia party steppejä käytiin läpi

konstruktivisesti mallioppimisen kautta, jonka jälkeen niiden avulla työstettiin soveltavia tehtäviä. Oppilaat saattoivat esimerkiksi liikkeiden läpikäynnin jälkeen manipuloida liikkeitä rytmillisesti ja tasollisesti tai luoda pienryhmänä liikkeistä oman sarjan. Tämän avulla oppilaat pääsivät käsittelemään ja tutkimaan hip hopin liikkeistöä itse oman liikekielen kautta.

Esittelin heti historiaosuudessa freestylen. Freestyle kulki opetuskokonaisuuden kaikkien osioiden läpi jokaisella tunnilla joko omana osuutenaan tai liitettyinä osaksi jotakin toista harjoitusta. Varsinkin historiaosuudessa keskityimme liikkeen tutkimiseen freestylen avulla, sillä kaikki hip hopin liikekieli ja siitä kehittynyt opetettava tanssilaji on syntynyt hip hop -musiikkiin tehtävän freestylen kautta. Painotin freestyleharjoitteissa yhteisöllisyyttä ja tavoitteistani löytyvää turvallista ympäristöä, jossa oppilaalla olisi mahdollisuus kokeilla ja tutustua omaan liikekieleensä. Moni oppilaista kuitenkin koki freestylen tästä huolimatta vieraaksi ja vaikeasti lähestyttäväksi aiheeksi. Halusin turvallisen ympäristön kautta rohkaista oppilaita vapautumaan freestyletyöskentelylle, sillä kuten tunneilla usein perustelinkin, siitä kaikki hip hopin ja katutanssilajien liikkeistö on saanut alkunsa.

Freestyle oli ollut tunneilla jo moneen kertaan läsnä, esimerkiksi musiikin virittäytymisessä tai party steppien vapaassa kokeilussa. Näissä tapauksissa en ollut kuitenkaan maininnut sanaa freestyle. Kun myöhemmin alustin tehtävän, jossa kerroin harjoiteltavan juuri freestylea, monen oppilaan asenne muuttui radikaalisti. Kun kysyin mikä freestylesta teki haastavaa, moni kertoi kokeneensa painetta suoriutua toisten edessä eikä halunnut näyttää siltä, ettei tiedä mitä tekee. Koska olen kokenut samanlaisia tunteita ja pystyn sen kautta ymmärtämään, kuinka jännittävältä ringin keskelle astuminen saattaa tuntua, pyrin keskustelun jälkeen vielä varmistamaan oppilaille, että tässä tilanteessa voisimme turvallisesti harjoitella freestylea ja käsitellä siitä syntyviä tunteita ja ajatuksia harjoittelun jälkeen.

Ensimmäisen freestyleharjoitteen liitin party steppeihin ja historiaan. Harjoituksessa oli tavoitteena ymmärtää, miten sosiaaliset tanssit ja party stepit ovat kehittyneet. Harjoitteessa tanssijat olivat piirimuodostelmassa ja yksi

tanssija aloitti esittelemällä jonkin keksimänsä liikkeen, jota toistettiin niin kauan, kunnes kaikki toistivat liikettä samassa tahdissa. Piirissä seuraavana oleva tanssija sai jatkaa liikettä joko lisäämällä tai ottamalla jotakin pois, kunnes jälleen kaikki pystyivät toistamaan liikettä yhtenäisesti. Näitä kierroksia saatettiin jatkaa montakin kertaa, jolloin harjoitteen loppuessa liikkeen muodostumiseen olivat vaikuttaneet jokainen yksilö osana isompaa yhteisöä. Tämä pyrki samalla kuvastamaan sitä, kuinka hip hopissa kehittyneet liikkeet ja tanssit ovat kulkeneet ihmisiltä ja yhteisöiltä toisille.

Harjoittelimme freestylea myös sen niin sanotussa perinteisessä muodossa eli chypherissa, jossa yhteisymmärryksessä yksi tanssija siirtyi aina ringin keskelle tanssimaan. Paineen tunteen ja suorittamisen välttämiseksi annoin jokaiselle kierrokselle aina tietyn ”turvaverkon”, josta tanssijan olisi aloitettava freestylensa ja johon tämä voisi tarvittaessa aina palata, jos tanssiminen alkoi tuntua vaikealta. Yhtenä turvaverkkona toimi esimerkiksi bounce ja sen eri variaatiot. Harjoitteen jälkeisessä keskustelussa oppilaat kertoivatkin, että itse itselle keksitty tehtävänanto tai turvaverkko saattaisi auttaa heitä tulevaisuudessa, joissa he ottaisivat osaa chypheriin.

Eryteisesti historiaosuudessa ensimmäisten tuntien tuntisuunnitelmat mukailivat rakennetta, jossa tunti eteni kronologisesti ja siihen sisältyi useita harjoitteita. Esimerkiksi historiaosuuden toisen tunnin tuntisuunnitelmaan sisältyi check-in, virittäytyminen, party step -harjoite, ryhmätehtävä, freestyleharjoite, ja loppukeskustelu.

Yksi tärkeimmistä ja samalla itselleni haastavimmista käsiteltävistä aiheista oli musta kulttuuri eli black culture. Pidettyäni tunnin aiheesta musta kulttuuri hip hopissa, sain vahvan ymmärryksen siitä, miten tärkeää kokonaisvaltaisessa tanssilajin opetuksessa olisi, että otettaisiin erillinen hetki, jolloin lajin historiasta ja alkuperästä puhuttaisiin ajan kanssa. Mitä pidemmälle tanssilajin opinnoissa edetään, on oppilaan ymmärrettävä, mistä ja keneltä tanssilaji on tullut.

Toisin kuin muissa aiheissa, mustan kulttuurin sanalliseen alustukseeni olin luonut hyvin tarkat muistiinpanot. Pyrin olemaan sensitiivinen aiheiden, kuten

orjuuden tai mustien kohtaamien epäkohtien käsittelyssä, samalla kuitenkin puhumalla aiheista niitä turhaan kaunistelematta. Aloittamani yhteisen keskustelun jatkuessa pitkään, pystyin joustamaan tuntisuunnitelmassani ja antaa aikaa tärkeän aiheen käsittelemiselle. Kuten luvussa 3.3 mainitsin, olin jättänyt tiettyjen tuntien rakenteen avoimemmaksi juuri tällaisia tilanteita varten. Tässä tapauksessa mustaa kulttuuria käsittelevä tunti vaati joustoa tuntirakenteessa, jolloin mahdolliset tanssilliset harjoitteet pystyttiin siirtämään toiseen ajankohtaan.

Mustasta kulttuurista puhuminen ja sen hyödyntäminen opettamisessa valkoisena ihmisenä saattaa tuntua haastavalta. Kulttuurin kunnioittaminen, ymmärtäminen sekä jatkuva reflektio ja tiedon hankkiminen on tärkeää opetettaessa lajia, jonka juuret ovat toisessa etnisyydessä ja kulttuurissa. Vaikka aihe tuntuisi vaikealta, on vastuutonta sivuuttaa se omassa opetuksessaan.

Kuten useassa muussa aiheessa, käytin mustan kulttuurin käsittelyssä aiheeseen liittyviä videoita. Videossa *Rap and Hip Hop: Crash Course Black American History #47* Clint Smith kertoi räpistä ja hip hopista mustien amerikkalaisten historiassa. Halusin, että omien ajatusteni ja tietojeni lisäksi, oppilaiden oli hyvä nähdä ja kuulla tietoa erilaisista lähteistä, erityisesti mustan kulttuurin edustajilta. Esittelemieni lähteiden pohjalta kävimme vapaata keskustelua aiheesta pareittain, pienryhmissä ja koko ryhmänä.

4.2 Nykyaika

Opetuskokonaisuuden toisena laajempaa aihealueena toimi nykyaika. Termillä nykyaika keskityin pääasiassa aikaan, joka seurasi hip hopin laajentuessa valtavirtakulttuuriin 2000-luvulta tähän päivään asti. Käsittelin tässä aihealueessa edelleen musiikkia, sosiaalisuutta ja tanssitekniikkaa, mutta edelliseen aihealueeseen verrattuna toisella tavalla.

Aloitin jokaisen tunnin niin nykyaikaosiossa, kuin muidenkin aihealueiden tunneilla Banksin esittelemällä check-in-harjoituksella. Pyrin tällä luomaan heti alusta tunnelman siitä, että työskentelemme tunnilla yhdessä ryhmänä, jossa

jokainen oppilas tulee huomioiduksi. Tämän harjoitteen avulla pääsin nopeasti tavoitteeseeni tunnin sosiaalisuudesta, ja harjoitteen luoma keskustelu viritti myös oppilaat ajatukseen siitä, että aiheeseen liittyvä keskustelu ja ajatusten jakaminen oli toivottavaa.

Tutkimme ryhmän kanssa eri videoilta hip hop -tanssin kehitystä ja näkyvyyttä eri medioissa, kuten musiikkivideoissa, sosiaalisessa mediassa tai erilaisissa opetusvideoissa. Kuuntelimme ja tunnistimme kappaleita, jotka ovat olleet suosittuja valtavirtamediassa, ja joihin on liitetty sosiaalisia tansseja, kuten esimerkiksi whip/naenae tai dougie. Kokeilimme myös tanssia näitä monelle tuttuja tansseja yhdessä.

Keskusteluissa esiin heräsi ajatuksia siitä, mitä ”oikea” tai ”autenttinen” hip hop on. Usein viitattaessa hip hop tanssiin ja sen kulttuuriin, ensimmäisenä mieleen saattaa tulla 90-luvun rap-musiikki yhdistettynä isoissa vaatteissa tanssittavaan röyhkeään liikekieleen. Kuten jokainen tanssilaji, myös hip hop on jatkuvassa muutoksessa. Kulttuuri lajin ympärillä muuttuu ja luonnollisesti myös sen ihanteet ja konteksti. Keskustelimme ryhmän kanssa esimerkiksi siitä, mitä positiivisia ja negatiivisia vaikutuksia tanssikouluympäristössä harjoitettavassa katutanssissa on. Moni oppilaista koki, ettei ole saanut tanssikouluista tarpeeksi laajaa kuvaa katutanssilajeista ja ettei esimerkiksi aiempien tanssituntien pohjalta osaisi itse kertoa lajista tai sen alkuperästä. Toisaalta hyvänä havaintona oli se, että Suomessa tanssikoulutoiminta on pääasiallinen lähde, joka pitää katutanssikulttuuria yllä.

Yhtenä aiheena nykyajan aihealueessa oli koreografia. Halusin sisällyttää tämän tietynlaisena vertauskohteena freestylelle. Koreografiasta on oman kokemukseni mukaan tullut yhä tärkeämpi ja jollain tapaa suosituampi osa tanssituntia, niin hip hopissa kuin muissakin tanssilajeissa. Erityisesti tanssin kaupallisella kentällä suosittu rakenne on tunti, jossa nopean lämmittelyn jälkeen keskitytään koko lopputunti koreografiaan, jonka jälkeen sitä tanssitaan esimerkiksi koreografian valitsemisissa ryhmissä.

Vertailimme erilaisia koreografioita videoilta ja keskustelimme niiden pohjalta verraten esimerkiksi oppilaiden omia kokemuksia koreografiatunnille osallistumisesta tai koreografiassa esiintymisestä. Yhtenä keskustelunaiheena käsitelimme eroa siitä, miten ringissä freestylen avulla tanssiminen eroaa koreografiassa tanssimiseen.

Liitin tunteihin harjoituksia, joissa oppilaat saivat tuottaa omaa liikemateriaalia ja yhdistää tätä koreografiseksi kokonaisuudeksi. Lisäksi opetin ryhmälle oman koreografiani reflektoidakseni kokemusta itse tarkemmin sekä tarkastella ryhmän toimintatapoja ja suhtautumista koreografian opetteluun. Tunneilla, joissa opeteltiin koreografiaa, tunti jakautui rakenteellisesti niin, että kuten omissa aiemmissa kokemuksissani, koreografian harjoittelu oli tunnilla suuremmassa osassa. Tämän seurauksena harjoitteita ei ollut yhtä paljon, kuin esimerkiksi historiaosuuden ensimmäisillä tunneilla.

Oppilaiden reflektiot koreografian parissa työskentelyssä opetuskokeilussani ja sen ulkopuolella olivat hyvin monipuolisia. Moni kertoi kokevansa painetta kyseisissä tilanteissa juuri tanssijoiden tietyn arvottamisen takia. Osa oli taas sitä mieltä, että nämä koreografioihin keskittyvät tunnit ovat konseptina erinomaisia esimerkiksi markkinoinnin ja näkyvyyden kannalta. Näistä reflektioista käänsin keskustelun siihen, miten freestylen ja koreografian kehitys ja erot vaikuttavat katutanssien sekä hip hopin kulttuuriin ja yhteisöön. Breakdancen kilpailuasetelmasta lähtöisin oleva hip hop saattaa luoda tietyn kilpailuvietin, mutta lajin yhteisöllisyyttä ja avoimuutta ei tulisi unohtaa.

4.3 Yksilö osana yhteisöä

Koska loppuvaiheessa opetuskokeilua tunneilla kävi ainoastaan kahdesta kolmeen aktiivista oppilasta, viimeisen aihealueen käsitteleminen jäi hyvin ohueksi. Alkuperäisenä ajatuksenani oli antaa oppilaille mahdollisuus keskittyä omaan kehitykseensä katutanssijana ja reflektoida kurssilla käytyjä aiheita heidän omiin ajatuksiinsa ja toimintatapoihinsa osana tanssiyhteisöjä. Yhteisen tuntikokonaisuuden sijasta päädyin käsittelemään aihetta laajemman itse vapaa-

ajalla täytettävän lopputehtävän kautta, jonka jaoin kaikille tunneilla käyneille oppilaille.

Tehtävässä oppilaat saivat pohtia omaa kehitystään katutanssijana. Kysymyksissä keskityttiin haastamaan oppilasta tutkimaan tilanteita ja asioita, jotka ovat vaikuttaneet omiin valintoihin ja kehitykseen tanssijana. Kysymyksissä oppilas pohti esimerkiksi yhteisöjä ja ympäristöä, jotka ovat olleet läsnä omassa tanssiharjoittelussa ja sitä, miten nämä ovat vaikuttaneet omaan kehitykseen tanssijana. Yhdessä kysymyksessä oppilas sai listata kolme merkittävintä tapahtumaa, asiaa tai havaintoa, jotka ovat tulleet esiin oman tanssiharjoittelun aikana opetuskokeilussa tai sen ulkopuolella.

Tehtävän vastauksia oli mielenkiintoista lukea, sillä sain opettajana kuulla uusia näkemyksiä ja kokemuksia katutanssista oppilaan näkökulmasta. Opettajana oli tärkeää huomata, että oppilaille saattaa olla hyvinkin erilaisia taustoja ja kokemuksia hip hop -tanssilajista. Osalle ainoastaan katutanssitunnille tuleminen on voinut vaatia paljon rohkeutta, jolloin opettajan suhtautuminen oppilaisiin yksilöinä on tärkeää. Opettaja on tanssikoulukontekstissa todella keskeinen henkilö, joka voi määrittää esimerkiksi sen, jatkaako oppilas opetettavan lajin parissa vai ei.

Yksilö osana yhteisöä -aihealueeseen kuului tuntisuunnitelmieni mukaan katutanssin kehitys ja tämänhetkinen asema Suomessa. Koska kontaktiopetusta ei tässä aihealueessa enää toteutettu, en pystynyt samalla tavalla itse kertomaan aiheesta tai ohjaamaan oppilaita yhteiseen keskusteluun. Vaikka aihetta ei käyty varsinaisesti omana kokonaisuutenaan, aihetta sivuttiin monesti toisen aihealueen yhteydessä, esimerkiksi nykyajan tai koreografian käsittelyssä. Koska suurin osa oppilaista oli käynyt hip hop -tanssitunneilla pääasiassa Suomessa, heidän reflektionsa ja niistä syntyvät keskustelut käsittelivät katutanssin kehitystä ja tämänhetkistä asemaa sekä toimintaa Suomessa. Lisäksi jaoin yhteisessä viestiketjussa opinnäytetyöni kirjallisen osion lähteenä toimineen kirjan, *Hiphop Suomessa: puheenvuoroja tutkijoilta ja tekijöiltä*.

4.4 Workshop

Kaksi tuntia kestäneelle tunnille suunnittelin tuntikokonaisuuden, johon sisältyi kaikkia käsittelemiäni aiheita: historia, musiikki, sosiaalisuus, party stepit, freestyle, musta kulttuuri, nykyaika, valtavirtakulttuuri, koreografia ja oppilaan oma reflektio roolistaan katutanssin harjoittajana. Halusin siis luoda tuntikokonaisuuden, jota voisin käyttää tulevaisuudessa opetuksissani. Kaikkien aiheiden sisällyttäminen kahteen tuntiin oli hyvin kunnianhimoinen tavoite, jota kokeilin jonkinlaisena tutkimuksellisenä haasteena liittyen opinnäytetyöni tutkimuskysymykseen. Ajattelin kuitenkin, että jaksottaisessa viikkotuntiopetuksessa aiheita pystyisi ripottelemaan laajemmin opetuskauden varrelle, eikä aiheiden käsittelyä tarvitsisi välttämättä kärjistää näin tiiviiksi kokonaisuudeksi.

Tunti alkoi lyhyellä alustuksella siitä, mistä tanssilajissa on kyse ja mistä se on peräisin. Tämän jälkeen siirryttiin tuttuun virittäytymiseen hip hop -musiikin rytmia ja nyansseja havainnoiden. Musiikin ja alkuperän kautta tehdyn lämmittelyn jälkeen siirryttiin niin sanottuun tekniikkaosioon. Siirtymän aikana annoin lyhyen kertauksen siitä, miten musiikin ja breakdancen historian siivittämänä hip hopin oma tanssityyli ja yhteisö syntyi.

Tekniikkaosiossa käytiin läpi bounceja, rockeja ja isolaatioita. Lisäksi liitin party stepit samaan osioon tekniikan kanssa, vaikka ne asettuvat mielestäni häilyvästi niin tekniikan, freestylen, kuin sosiaalisuuden välille. Bouncet, rockit ja isolaatiot kävimme läpi yhteisesti, jonka jälkeen oppilaat saivat itse kokeilla niitä omassa liikkeessä ja reflektoida havaintojaan. Party stepit jäivät tiukan aikataulun takia ainoastaan läpikäyntiin, mutta kuten jo aiemmin mainitsin, jaksottaisessa opetuksessa aihealueita kuten party stepit voisi jakaa niin, että tietyillä jaksoilla tiettyihin asioihin keskityttäisiin enemmän.

Ennen freestyle-osioon siirtymistä, avasin hetkeksi keskustelun mustalle kulttuurille ja sille, miten mustan kulttuurin yhteisöt ovat mahdollistaneet hip hop -tanssin alkuperän, jonka vahvana pohjana on juuri freestyle ja yhteisöllisyys. Pidän freestylea myös tunnin selkeänä sosiaalisena hetkenä. Vaikka osa

freestyleharjoituksista tehtiinkin yksin, pyrin ylläpitämään ajatuksen ja toimintatavan siinä, että freestylen avulla tanssijat kohtaavat toisensa ja voivat inspiroitua toisistaan. Freestylea harjoiteltiin eri tehtävänäntöjen, kuten askeleiden ja suuntien käytön tai party steppeihin keskittymisen avulla yksin, pareittain ja koko ryhmänä chypherissa.

Viimeisenä osiona tunnilla oli koreografia, sillä olimme käsitelleet sitä erillisesti opetuskokeilussa. Jos pitäisin tunteja jaksottaisessa opetuksessa, koreografiaan ei välttämättä tarvitsisi käyttää joka tunti yhtä paljon tai lainkaan aikaa. Tässä tapauksessa pyrin kuitenkin tavoitteeni mukaisesti siihen, että tuntikokonaisuus sisältäisi edes pienen osuuden jokaisesta opetuskokeilussa käsittelemästani aiheesta, ja että oppilaat saisivat jonkinlaisen kokemuksen pidemmän koreografian opettelusta nopealla aikataululla. Opetin koreografian oppilaille mallioppimisella, jossa näytin ensin koreografiaan kuuluvat liikkeet samalla selittäen niiden liikeradat ja -laadut, minkä jälkeen oppilaat toistivat liikkeet itse. Tämän jälkeen keskityttiin koreografian tanssimiseen, mukaillen koreografiapainotteisen tunnin kulkua.

5 Havainnot

5.1 Tavoitteiden toteutuminen

Opetuskokeilun päätyttyä olin pääosin tyytyväinen siihen, mitä suunnittelemani kokonaisuus oli sisältänyt. Opetuskokonaisuuden aikana nousseet informaatio-ongelmat ja ilmoittautuneiden oppilaiden vaihteleva aktiivisuus jätti kuitenkin tietyn puutteellisuuden siihen ajatukseen, joka minulla oli alun perin ollut. Tiettyjä harjoituksia oli haastava toteuttaa ja osan tunteista jäätyä pois, joidenkin aiheiden syvällisempi käsittely jäi vähäiseksi.

Oppilaat olivat tunneilla aktiivisia ja rohkeita ylläpitämään aloittamiani keskusteluja tunteihin liittyvistä aiheista. Koska opetuskokeiluni järjestettiin tanssikoulun puitteissa, oppilaat olivat moni toisilleen tuttuja ja jakoivat samanlaisen tanssitaustan. Oppilaat olivat kaikki pääasiassa tai kenties ainoastaan harrastaneet katutanssia tanssikouluympäristössä.

Koen, että oppilaat saivat harjoitusten ja keskustelujen kautta ymmärrystä siitä, mistä hip hop on peräisin ja miksi ja miten olemme päätyneet tähän tilanteeseen, jossa harjoitteleme samannimistä tanssilajia tanssikoulussa. Opetustuntien edetessä oppilaat osoittivat keskusteluissa sekä liikkeellisissä harjoitteissa kehitystä siinä, miten työskentely muuttui aina itsenäisemmäksi. Saatuaan informaatiota ja kosketuspintaa esittelemiini aiheisiin, heistä tuli ajan myötä aktiivisia aiheiden käsittelijöitä. Opetuskokeilun loppuessa esimerkiksi sosiaalinen konteksti oli muuttunut opettajälähtöisyydestä siihen, että kävimme keskusteluja, jotka oppilaat olivat itse aloittaneet ja jatkaneet pohtimista vuoropuhelulla toistensa kanssa.

Avoimen ja turvallisen oppimisympäristön luominen otti aikansa. Erityisesti freestyleharjoitteissa ja omaan liikemateriaaliin tutustumisessa näin oppilaissa epävarmuutta ja sulkeutumista. Emme välttämättä päässeet täydelliseen vapautuneeseen tilanteeseen, jossa chypher olisi edennyt vaivattomasti. Usein oppilaiden oman aktiivisen vuorovaikutuksen sijasta minun piti opettajana ohjata

sitä, kuka päätyi ringin keskelle milloinkin. Toisaalta tämä ei ollutkaan oikea hetki tai paikka pyrkiä kyseiseen lopputulokseen, sillä painotus oli turvallisessa tilassa, jossa jokainen sai rauhassa harjoitella omaa liikemateriaaliaan. Koska tunnit etenivät ryhmää kuunnellen, totuttautuminen ja omalla painollaan kehittyvä freestylen ja toisten tanssijoiden kohtaamisen harjoittelu oli tässä opetuskokeilussa keskiössä.

Tanssiteknilliset osa-alueet kulkivat mukana läpi koko opetuskokeilun. Vaikka saatoin opetuksessani viitata tiettyihin harjoituksiin hip hopin tekniikkana esimerkiksi bouncessa tai rockeissa, tanssitekniikan kehittäminen sisältyi kaikkeen liikkeelliseen harjoitteluun. Sain oppilaat tutustumaan tarkemmin hip hopin liikekielen tarkasteluun oman liikkeen kautta, mikä auttoi heitä ymmärtämään hip hopin monipuolisuutta. Koska moni oli tottunut hyvin tanssisarja- tai koreografialähtöiseen opetukseen, oman liikkeen tutkiminen hip hopin kulttuurin aihealueiden kautta avasi uusia lähestymistapoja hip hopin harjoittamiseen.

Kaksi tuntia kestäneen opetuskerran olen kokenut hyödyttäneen minua opetuskokeilun jälkeenkin. Kuten tunnilla tavoittelinkin, sain hahmoteltua itselleni kokonaisuuden, joka sisälsi hip hopille minun kokemanani tärkeimmät sisällöt ja aiheet. Pää tavoitteenani ja opinnäytetyöni tutkimuskysymyksenä oli hip hopin kulttuurin sisällyttäminen tanssituntiin. Tämän avulla oli luontevaa edetä suunniteltaessa tunnin rakennetta. Harjoitteet ja niiden sisällöt rakentuivat tutkimuskysymykseni ympärille, jolloin lopputuloksena oli kokonaisuus, joka palveli toimintaani, arvojeni ja mielenkiinnonkohteitani katutanssilajin opettajana.

5.2 Tieto kulttuurista yhdistettynä tanssituntiin

Tanssilajin kulttuuriin liittyviä aiheita oli yllättävän luonnollista yhdistää tanssitunnin kulkuun. Kerrytettyäni laajan pohjatiedon itselleni hip hopin kulttuurista ennen opetuskokeilun alkua, aiheita pystyi yhdistelemään miltei palapelin tavoin. Löysin yhteyksiä tanssillisten harjoitteiden ja tanssiedon välillä, jonka jälkeen pyrin parhaani mukaan yhdistämään nämä kaksi asiaa siten, että

oppilaat kerryttäisivät taitoja niin tanssiteknillisesti kuin tanssilajin alkuperään ja ympäröivään kulttuuriin liittyen. Aiemmin mainitsemani tieto sosiaalisten tanssien kehityksestä yhdistettynä freestyleharjoitukseen oli onnistunut esimerkki tästä.

Välillä haluamieni tanssitiedollisten kokonaisuuksien yhdistäminen tanssituntiin oli myös haastavaa. Kaikille kokonaisuuksille ei löytynyt järkeviä yhteyksiä, jolloin en myöskään halunnut turhaan pakottamalla yhdistää kahta täysin toisistaan irrallista asiaa. Tällöin parhainta oli pitää asiat erillään ja keskittyä yhteen asiaan kerrallaan. Esimerkiksi mustan kulttuurin käsittelyn yhdistäminen johonkin toiseen tanssilliseen harjoitteeseen olisi tuntunut jopa häiritsevältä, jolloin tämä aihe käytiin täysin itsenäisesti keskustelun kautta. Tiedot tanssiteknilliset asiat koin myös kuuluvan tanssitunnin rakenteeseen täysin itsenäisenä asianaan, jolloin turha tanssitiedon yhdistäminen olisi todennäköisesti vain häirinnyt tärkeän osuuden harjoittamista.

Tanssilajiin liittyvä tietous sen kulttuurista toimi parhaiten tunnilla hienovaraisesti ripotellen. Tanssitunnin pääasiallista tavoitetta kehon liikuttamisen harjoittelemisesta ei voinut sivuuttaa täysin, vaikka opettajana toin tunneille uusia tapoja käsitellä esittelemiäni aiheita. Tanssitunnin suunnittelussa piti miettiä tarkkaan, kuinka paljon kulttuurin käsitteleminen tulisi viemään aikaa ja pohtia sen jälkeen, mistä tämä olisi mahdollisesti pois. Tiedostettuani tämän, loin kokonaisuuden, jossa tietoutta tanssilajista tuotiin tunnille siinä mittakaavassa, ettei liikkeellinen toiminta kärsinyt.

Tanssikouluympäristö ja erityisesti kaupallisen tanssikoulun toimintatapa saattavat ylläpitää ajatusmallia siitä, että hip hop on tanssiharrastus, jota opetellaan tietyssä aikana viikosta opettajalähtöisesti. Tämä toimintatapa on tietysti yksi tärkeä osa hip hoppia, joka ylläpitää sen tietoisuutta ja harjoittamista erityisesti Suomessa. Halusin kuitenkin tuoda tähän oppilailleni tuttuun ympäristöön tietoa siitä, mitä kaikkea muuta hip hop sisältää tanssiliikkeiden lisäksi sitä ympäröivässä monipuolisessa kulttuurissa.

Kokonaisvaltaisen hip hopin kulttuurin ymmärtäminen ei kuitenkaan tapahdu ainoastaan yhdellä viikkotunnilla tai tässä tapauksessa opetusjaksolla.

Rohkaistakseni oppilaita jatkamaan omaa tutkimista ja työskentelyä esittelemieni aiheiden parissa, jaoin opetustuntien jälkeen yhteiseen viestiketjuumme linkkejä artikkeleihin, videoihin ja kirjoihin, jotka olin itse kokenut hyviksi havainnoimaan hip hopin kulttuuria ja sen sisällä tapahtuvia ilmiöitä. Kulttuurin käsitteleminen osana tanssituntia toi oppilaille enimmäkseen maistiaisista tärkeistä aiheista, mutta todellinen syventyminen vaati oppilaan omaa panostamista ja aktiivisuutta tiedonhankinnassa.

5.3 Kehittyminen opettajana

Nähdessäni oppilaissa hetkiä, jolloin he tekivät tärkeitä havaintoja omasta kokemuksestaan katutanssin harjoittamisessa, pohdin samaan aikaan omia tietojani ja taitojani. Henkilökohtaisesti koen jatkuvaa kamppailua itseni kanssa siitä, voiko minua pitää pätevänä hip hopin opettajana. Minulla on usean vuoden kokemus lajin harjoittelusta tanssikouluympäristössä ja sen kehittymisen seuraamisesta sekä pian pätevyys tanssinopettajana. Olen erityisesti viimeisen vuoden aikana pyrkinyt kehittämään itseäni omassa freestylessäni, kulttuurin tiedostamisessa ja yhteisön aktiivisena jäsenenä toimimisessa. Katutanssilajit ovat muodostuneet yhteisöissä ja liikkeellisenä perimänä ihmisryhmiltä toisille. Lajien kaupallistumisen seurauksena ja tanssikouluihin rantautumisen myötä on tullut esille malli, jossa tanssitunnilla toimii auktoriteetin omaava opettaja ja tätä auktoriteettia seuraavat oppilaat.

Tuntien edetessä kehityin siinä, miten toimin katutanssilajien opettajana ja opetuskokeiluni aiheiden esittelijänä. Sopiva tasapaino yhteisöllisyyden ja riittävän konstruktivisen toiminnan välillä löytyi kokeilemalla erilaisia tapoja rytmittää tunnin kulkua. Erityisesti aluksi minun oli oltava opettajana aktiivisempi, koska tuntien harjoitteet ja esiteltyt aihealueet saattoivat olla hyvinkin uusia oppilaille. Viikkojen kuluessa ja oppilaiden työskentelyn edetessä otin myös ajoittain harjoitteisiin osaa liikkeellisesti, jolloin pääsin osaksi ryhmää unohtamatta rooliani ja vastuutani opettajana.

Opetuskokeilun päätyttyä tunsin uupumusta, mutta myös inspiraatiota. Sain opetuskokeilun aikana monia uusia näkökulmia ja ajatuksia siihen, miten voin tulevaisuudessa jatkaa työskentelyä opinnäytetyöni aiheen kanssa työelämässäni. Esimerkiksi tuntirakenteiden monipuolisuuden mahdollisuudet ja opetuskokeilun oppilailta saamani ajatukset katutanssin harjoittamisesta Suomessa tulevat auttamaan minua tulevassa työssäni erityisesti hip hopin opettajana. Vaikka jokainen tavoite ja suunniteltu sisältö ei toteutunut, olin tyytyväinen siihen, kuinka oppilaat olivat kehittyneet opetuksen aikana ja miten olin itse kasvanut tanssinopettajana.

6 Lopuksi

Koska hip hopin tieto ja taito kulkevat vahvasti yhteisöissä ja suullisena sekä fyysisenä perimänä, hip hop -kulttuurin laajetessa tietoisuus eettisyydestä, historiasta ja valkoisesta ylivallassa jäävät näyttävien liikkeiden ja kapinoivien rap-albumien alle. Hiphop ei ole pelkkää bilemusiikkia tai löysiä housuja katukuvassa: siihen liittyy oma historia ja alkuperä sekä alati muuttuva kulttuuri.

Opinnäytetyöni tavoitteena oli tutkia, miten hip hopin kulttuuria voisi käsitellä osana tanssituntia. Opetuskokeiluni avulla syvennyin siihen, kuinka tulevana tanssinopettajana voin muodostaa opetuksessani tuntikokonaisuuksia, jotka käsittelevät monipuolisesti hip hopin eri osa-alueita sen kulttuurin avulla. Inspiraationa työlleni toimi oma kokemukseni katutanssien harjoittamisesta Suomessa ja ulkomailla, ja ajatus siitä, miten toivoisin opettajalla olevan tarpeeksi laaja käsitys opettamansa tanssilajin kokonaisvaltaisuudesta.

Tutkimuskysymystäni käsittelevä opetuskokeilu ja opinnäytetyön kirjallinen osio kulkivat rinnakkain prosessin aikana. Opetuskokeilua pohjusti kartoittamani teorian tieto ja opetuskokeilussa nousseet aiheet ja havainnot antoivat suuntaa opinnäytetyöni kirjallisen osan tekstille prosessin edetessä. Nämä molemmat ovat vaikuttaneet siihen, miten lopullinen työ rakentuu.

Niin kirjallisen kuin praktisen työskentelyni aikana löysin uusia tapoja käsitellä aiheitani: ymmärsin miten laajalle hip hopin kulttuuri voi levittäytyä ja kuinka tätä kulttuuria voi tanssituntikontekstissa käsitellä myös tanssin ulkopuolisten aiheiden kautta. Haastavaksi osoittautuikin valinta siitä, mitkä kokonaisuudet palvelivat parhaiten tutkimuskysymystäni ja opetuskokeiluani. Yhdeksi näkökulmaksi otinkin ajatuksen siitä, että vaikka jokin hip hopin kulttuuriin liittyvä aihe ei olisi perusteltu osa opinnäytetyötäni, ei se estäisi minua käsittelemästä sitä opinnäytetyön ulkopuolisessa opetustyössäni tai tekisi siitä vähemmän tärkeää minulle.

Opinnäytetyöprosessissa luotuja työtapoja oli monia. Kirjallisessa opinnäytetyössä kehitin pitkäjänteistä työskentelyä prosessin aikana. Tekstin

tuottaminen, sen hetkeksi jättäminen, muokkaaminen ja palautteen vastaanottaminen olivat asioita, joiden avulla kasvatin kärsivällisyyttäni tuottaessani tähän asti laajinta tekemääni tutkimustyötä. Pedagogisessa opetuskokeilussa opin uusia työtapoja ja metodeja, joita olivat muun muassa tanssitunnin suunnittelu lajikohtaisten tavoitteiden kautta sekä tuntisisältöjen määrittely tutkimalla tanssilajin ydinpiirteitä. Työtapojen ja metodien lisäksi sain opetuskokeilun kautta syvennettyä rooliani hip hop -tanssilajin opettajana. Hip hopin opettamiseen sainkin opinnäytetyöni avulla kattavan kokonaisuuden, jota voin hyödyntää erityisesti katutanssiin liittyvissä tulevilla opetuskokonaisuuksissa.

Hip hop on tanssilajina nopeasti kehittyvä, jolloin myös pedagogina on pysyttävä ajan tasalla siitä, mitä ympäröivässä kulttuurissa tapahtuu. Tanssilajista riippumatta lajin alkuperä ja historia pysyy kuitenkin samana ja sen sisällyttämistä tanssituntiin tanssietoutena ei tule unohtaa. Haluankin opinnäytetyöni innoittamana jatkaa hip hop -kulttuurin tutkimusta ja sen tietoisuuden ylläpitämistä tanssikoulukontekstissa.

Prosessin päättyessä jatkan matkaani yhä itsevarmemmaksi pedagogiksi katutanssissa ja erityisesti hip hopissa. Tämä opinnäytetyö toimii minulle lähtölaukauksena hip hopin kulttuurin ymmärtämisessä ja sen yhdistämisessä opetustyöhöni. Ymmärrettävää ja opittavaa tutkimuskysymyksestäni on vielä paljon, mutta opinnäytetyöni avulla olen löytänyt suunnan, jota kohti voin jatkaa.

Lähteet

Ashcraft, N. 2014. Lesson planning. Alexandria, Virginia: TESOL Press.

Banks, D. 2015. Hip Hop as Pedagogy: Something from Something. Johns Hopkins University Press.

Chang, J. 2005. Can't stop won't stop: A History of the Hip-Hop Generation. Yhdysvallat: Picador USA

CLI Studios. 2021. What is Hip-Hop as a Dance Style? Viitattu 9.2.2023.
Saatavissa: <https://www.clistudios.com/dance-blog/dance-basics/what-is-hip-hop-as-a-dance-style/>

Ekpo, I. 2022. Hip-hop culture is black history. Viitattu 24.3.2023
<https://thesource.com/2022/02/22/hip-hop-culture-black-history/>

Leland, J. 2005. Hip: The History. New York: Ecco Press.

Oxford Learner's Dictionaries. 2023. Definition of freestyle verb from the Oxford Advanced American Dictionary. Viitattu 26.2.2023
https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/american_english/freestyle_2

Stephens, J. n.d. Inside The World Of Hip Hop: A Cultural Phenomenon. Viitattu 26.2.2023 <https://blackmusicscholar.com/inside-the-world-of-hip-hop-a-cultural-phenomenon/>

Sykäri, V & Rantakallio, I. & Westinen, E. & Cvetanovic, D. 2019. Hiphop Suomessa: puheenvuoroja tutkijoilta ja tekijöiltä. Nuorisotutkimusverkoston/Nuorisotutkimusseuran julkaisuja 219: Kenttä.

Waller, A. 2016. Rhythm and Flow in Hip-Hop Music: A Corpus Study. Rochester, New York: The University of Rochester.

Westinen, E. 2014. The discursive construction of authenticity : resources, scales and polycentricity in Finnish hip hop culture. University of Jyväskylä.